

TĚHOTENSTVÍ, DĚTI 26. 03. 2013

Jak uspat malé dítě

Právě při usínání, ukolébávání a přípravě malého dítěte na spánek nastává jedna z prvních situací vůbec, kdy může mezi rodiči a dítětem docházet k...

Jedním z takovýchto důvodů například může být, že dítě je **hladové**. Zkuste mu tedy nabídnout mléko nebo příkrm, pokud už je ve věku, kdy jí příkrmy. Dalším možným důvodem bývá to, že dítě **potřebuje přebalit**. Zkontrolujte také, zda dítě spí v místnosti s **příjemnou teplotou** a také to, zda je **přiměřeně oblečené**. Místnost by měla být vyvětraná a měla by zde být dostatečná **vlhkost vzduchu** pro zdravé dýchání.

Postupů, jak uspat dítě, existuje celá řada

Pokud jste všechny tyto okolnosti, způsobující problémy s usnutím dítěte zkontrolovali, a vše se zdá být v pořádku, pak zkoušejte **dítě uspat**. Kontakt a dotek jsou nejlepšími a ověřenými pomocníky a již i samotná přítomnost matky v pokoji, kde dítě usíná, působí na potomka uklidňujícím dojmem. Nedá se říci, že pouze a jeden přístup k uspávání dítěte je ten správný. Řiďte se především svojí intuicí a citem a zvolte takový přístup, který je Vám a způsobu Vaší výchovy nejbližší. Přístupy však **příliš neměňte a nekombinujte**.

Spánek a boj o moc

Právě při usínání, ukolébávání a přípravě malého dítěte na spánek nastává jedna z prvních situací vůbec, kdy může mezi rodiči a dítětem docházet k tzv. „**boji o moc**“. Dítě bude testovat a zkoušet vaše hranice. Zkusí zjistit, kam až se svými požadavky může zajít, co všechno jsou vlastně **máma**

s tátou ochotni provádět, aby jejich malý či malá skutečně usnul.

Rodič musí zkusit odhadnout, kdy je křik a dožadování se pozornosti dítěte způsobeno tím, že se mu skutečně nedaří se uklidnit, či zda už se jedná z jeho strany o částečně si uvědomovanou **manipulaci** se svými rodiči a okolím. Hlídejte si tedy **hranice**, rozhodně trvejte na svých požadavcích a buďte důslední. U uspávání není úplně jednoduché tato doporučení vždy dodržovat, ale alespoň se o to co nejvíce pokoušejte. Vedle **slabých a manipulovatelných rodičů** se totiž ani dítě nemůže cítit dostatečně **bezpečně**.

Uspávací a spánkové rituály

I když jste třeba zastáncem **benevolentní výchovy** svého potomka, pak vezte, že co se týká spánku, potřebuje váš potomek již čistě ze **zdravotních důvodů** pevný řád a správné **spánkové rituály**. Uspávací rituály jsou **přírozené**, navozují tu správnou atmosféru a dítě uklidňují. Připravují je na to, že se blíží doba spánku. Vyprávějte dítěti **pohádku s dobrým koncem**, zrekapitulujte **příjemné události** právě končícího dne, zazpívejte **ukolébavku**.

Televizi před spaním raději **vynechejte**. Nejdříve ve dvou až třech letech může spát dítě v místnosti samo, do té doby je nutné, aby rodiče byli v noci **dítěti nablízku**. Je vhodnější, když má dítě svoji postýlku **vedle postele rodičů**. Spánek přímo **v posteli rodičů** odborníci příliš **nedoporučují**. Postel je plná polštářů a jiných měkkých objektů a takovéto prostředí není pro malé miminko úplně **bezpečné**. V prostoru s mnoha polštáři hrozí dítěti **přidušení** nebo dokonce i udušení, buďte proto pozorní a opatrní. Dítě nad pět let by v žádném případě nemělo spát v posteli s matkou. Musí se totiž postupně vyrovnat s tím, že matka patří k otci. Pokud k tomuto navyknutí nedojde, hrozí to následně nejen **problémy** mezi rodiči, ale i v pozdějším věku a během **dospívání dítěte**.

Usnadněte dítěti usínání

Správná **délka spánku** je důležitá, malé dítě potřebuje delší čas spánku, než maturant. Jak je to tedy se správným načasováním spánku pro vaše dítě? Jednak by se mělo naučit **chodit spát** a **vstávat zhruba ve stejnou dobu**. Dítě v kojeneckém věku by mělo spát **patnáct až devatenáct hodin denně**, tříleté dítě potřebuje kolem **dvanácti hodin** spánku a dítě v období puberty osm až devět hodin spánku denně. Během víkendu děti školou povinné mohou spát maximálně o dvě hodiny déle, než je tomu přes týden, kdy chodí do školy.

Dítě v kojeneckém věku nikdy **nenechávejte spát na bříšku**, na měkké podložce, nebo v přetopené místnosti. Tyto skutečnosti mohou zvyšovat **riziko náhlého úmrtí kojence**.

Pokud Vaše děťátko uložíte a ono **pláče**, pak zkuste čtyři až pět minut nereagovat. Pokud se i po této době ozývá, pak ho přijďte pohladit a přikrýt a znovu odejděte. Neberte ho z postýlky a **nerozsvěcujte světlo**, mluvejte málo a tichým tónem. Pláče-li dál, pak ukonejšení opakujte a ujistěte ho, že jste mu **nablízku**.

Jiřina Prekopová: Tipy, jak zařídit sobě i dítěti příjemnější noc

Jiřina Prekopová je **dětská psycholožka** a autorka populárně naučné literatury z oblasti **výchovy a dětské psychologie**. Co se týká usínání dítěte, Jiřina Prekopová **radí**, aby rodiče byli především

sebejistí. Tím, že jste si jistí, podporujete i své dítě. Nejistý rodič vzbuzuje v dítěti zmatek a pocity nejistoty.

Zůstaňte u podmínek, za kterých chcete, aby dítě usínalo a ty pokud možno příliš **neměňte**. Vytvořte dítěti příjemný prostor pro spánek, jakousi **skryš**, kde se bude cítit podobně dobře, jako u maminky v bříšku. Proto je také pro dítě příjemné, nosíte-li ho přes den v šátku nebo „**klokání kapse**“ čelem k sobě. Dopřejte dítěti jistotu při usínání dodržováním uspávacích rituálů i rituálů před spaním. Dodržujte i stanovené rituály **těsně před spaním**. K těmto rituálům patří **koupání, čištění zubů** a podobně. Pocit jistoty upevňujte v dítěti i v čase po jeho probuzení. Postarejte se o to, aby dítě i po tom, co ráno otevře oči, **nacházelo** vše tak, jako tomu bylo ve chvíli, kdy usínalo.

Děti mají rády **houpání a kolébání**. Zajímavé je, že každému dítěti vyhovuje **jiný rytmus** a rozdílná intenzita houpání. Když dítě neusíná, svádí to rodiče často k tomu, že dítě vezmou do **náruče** a nosí jej. Tento postup však není úplně ideální. Problémem je, že při přecházení po místnosti narazíte na spoustu podnětů, které mohou vašeho potomka spíše probat, nežli uklidnit.

Masáže dětí

Tato příjemná technika není v **povědomí dnešních rodičů** příliš zažitá. Masáže u dětí se však hojně používali jakožto prostředek uklidnění miminka v mnoha **mimoevropských civilizacích** a také v oblasti **Francie**. Plačící dítě, které maminka masíruje, se zpravidla rychle **uklidní**. Ještě většího **relaxačního účinku** a navození pohody u dítěte dosáhnete, použijete-li **masážní olej**, vhodný je například **mandlový** nebo s výtažkem **heřmánku**.

První zoubky a usínání

První **zoubky** se u malých dětí prořezávají v období mezi **třetím až šestým měsícem** věku. Zcela výjimečně se objevují případy, kdy se dítě již s prořezanými zoubky narodí, ale tento případ nebývá příliš častý. Během růstu prvních zoubků trpívají miminka **bolestí** a tak běžný denní režim i usínání a uspávání dítěte se mohou stát problematictějšími a náročnějšími. Bolestivost a **snížení** **komfortu** pocitů dítěte se během prořezávání zubů se mohou projevat celkovou nespokojeností, větší podrážděností, problémy se spánkem a přijímáním potravy. **Dásně** bývají **zarudlé a oteklé**. Ulevit svému dítěti od bolesti můžete pomocí různých **kousátek** a také třeba tím, že mu budete prsty **dásně mírně masírovat**. Použit lze také různé **chladivé gely** na dásně, o jejich správném použití se však nejprve raději poraďte s lékařem.

Estivillova metoda usínání dítěte

Kniha Eduarda Estivilla „Dětská nespavost“ je určena všem rodičům, kteří už k usnutí svého dítěte vyzkoušeli ledacos, ale stále to nezabírá. Tuto metodu lze použít až ve chvíli, kdy své dítě během noci **matka již nekojí**. Obvykle se jedná o dítě **staršího půl roku**, to už by mělo spávat po dobu deset až dvanáct hodin v kuse nepřerušovaně. S nácvikem usínání podle Estivillovy metody nezačínajte, pokud je dítě nemocné. Všichni členové domácnosti, kteří se na uspávání dítěte nějakým způsobem podílejí, by měli být obeznámeni s touto metodou. Základem je, mít připravené vnější podmínky pro usínání dítěte. V místnosti, kde dítě spí a usíná, by měla být **teplota kolem 20°C, tma** a rušivé zvuky omezené na možné minimum. Děti mají rády pravidelnost, která jim dává pocit bezpečí a jistoty. Před uložením ke spánku by mělo být dítě **nakrmeno** a vykoupáno.

Chvilku před spaním si můžete s dítětem ještě **pohrát**, popovídat – přibližně deset minut a pak ho uložit do postýlky. V postýlce by dítě mělo mít předmět nebo předměty, které tam s ním budou po celou dobu jeho spánku, nejvhodnější jsou **plyšové hračky**. Jakmile dítě uložíte do postýlky,

proneste větu, jakousi „**kouzelnou formuli**“, kterou budete pravidelně dítěti oznamovat, že se blíží čas odpočinku a spánku. Proneste ji klidným, ale **rozhodným hlasem** a v pokoji dále **nezůstávejte**. Dítě si pravděpodobně bude pláčem nebo i jinak vaši přítomnost vynucovat. Čím starší je potomek, tím rafinovanější způsoby, jak vás přilákat zpět bude pravděpodobně vymýšlet. Když tedy opětovně **vstoupíte do pokoje**, pak je to především proto, aby dítě vědělo, že jste ho neopustili. Ale jakmile vstoupíte dovnitř, **příliš se nezdržujete**, dítěte se jen lehce dotknete, zopakujete **usínací formulku** a opět odcházíte. S dítětem **dlouze nerozmlouvejte** a rozhodně jej **nevytahujte z postýlky**.

Do pokoje budete vstupovat a větu pronášet po jednotlivých dnech v těchto intervalech:

- první den nácvičku: první čekání - 1 minuta, druhé čekání - 3 minuty, třetí a další čekání - 5 minut
- druhý den nácvičku: první čekání - 2 minuty, druhé čekání - 5 minut, třetí a další čekání - 8 minut
- třetí den nácvičku: první čekání - 3 minuty, druhé čekání - 7 minut, třetí a další čekání - 11 minut
- čtvrtý den nácvičku: první čekání - 4 minuty, druhé čekání - 9 minut, třetí a další čekání - 14 minut
- pátý den nácvičku: první čekání - 5 minut, druhé čekání - 11 minut, třetí a další čekání - 17 minut
- další dny než se dítě naučí usínat samo: první čekání - 6 minut, druhé čekání - 13 minut, třetí a další čekání - 20 minut

Takto budete do pokoje vstupovat vždy, když to bude třeba a vaše dítě bude vzhůru, nezáleží na tom, zda je 20h nebo 3h. **Postup bude pokaždé stejný.**

Po několika dnech by se měl **spánek dítěte** a tím pádem také i ten váš výrazně **vylepšit**. Metoda se některým rodičům zdá příliš **drastická**, ale není třeba mít obavy. Rozhodně není nějakým způsobem pro dítě nebezpečná a váš potomek při ní neutrpí žádnou újmu. Naopak, dítěti se spánek vylepší a to posléze bude přes den klidnější a vyrovnanější.

Víte, že vám Zdravotní pojišťovna ministerstva vnitra ČR přispěje na zdraví a klidný spánek vás i vašich dětí? Je totiž silným a spolehlivým partnerem nejen maminkám a jejich potomkům. Informujte se o všech možnostech získání [příspěvků na zdraví dětí i celé rodiny](#).
